

Sygn. akt I C 385/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 października 2014 r.

Sąd Okręgowy w Lublinie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSO Piotr Jakubiec

Protokolant Małgorzata Siuda

po rozpoznaniu w dniu 23 września 2014 r. w Lublinie

na rozprawie

sprawy z powództwa S. W. (1)

przeciwko Skarbowi Państwa – Wojewodzie L. zastępowanemu procesowo przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego Skarbu Państwa – Wojewody L. na rzecz powoda S. W. (1) kwotę 67.266,02 zł (sześćdziesiąt siedem tysięcy dwieście sześćdziesiąt część złotych 2/100) tytułem odszkodowania wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 3 sierpnia 2010 roku do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo w pozostałej części;

III. zasądza od pozwanego Skarbu Państwa – Wojewody L. na rzecz powoda S. W. (1) kwotę 14.234 (czternaście tysięcy dwieście trzydzieści cztery złote 0/100) tytułem zwrotu kosztów procesu,

IV. przejmuje na rachunek Skarbu Państwa nieuiszczoną opłatę od pozwu, której powód nie miał obowiązku uiścić oraz nieuiszczone wydatki.

Sygn. akt I C 385/12

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 19 lipca 2010 roku skierowanym przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Wojewodę L. powód S. W. (1) wystąpił o zasądzenie na jego rzecz kwoty 77.000 zł tytułem odszkodowania za szkodę powstałą na skutek wydania z naruszeniem prawa decyzji Wojewody L. z dnia 31 lipca 2000 roku, znak (...), w sprawie nabycia z mocy prawa przez Powiat (...) z dnem 1 stycznia 1999 roku mienia Skarbu Państwa – nieruchomości położonej w B. przy ul. (...), stanowiącej działkę nr (...) o powierzchni 2886 m⁽⁽²⁾⁾. Powód wniósł również o zasądzenia od pozwanego zwrotu kosztów procesu według norm prawem przepisanych. (petitum pozwu, k. 2)

W uzasadnieniu pozwu wskazał, że przedmiotowa nieruchomość aktem notarialnym z dnia 8 października 1928 r. została nabyta przez W. W. (1) - ojca powoda oraz K. I., M. M., M. W. (1) i J. T. (1), jako współwłasność w częściach równych. Na nieruchomości, powstało przedsiębiorstwo (...) i (...)”, które na podstawie zarządzenia Ministra Przemysłu Drobного i Rzemiosła z dnia 10 października 1951 r. (znak: (...)) wraz w/w nieruchomością, zostało poddane pod przymusowy zarząd. Następnie orzeczeniem z dnia 25 kwietnia 1963 roku (znak: (...)) Przewodniczący

Komitetu Drobnej Wytwórczości stwierdził przejście własności na rzecz Skarbu Państwa. Wojewoda L. zaś decyzją z dnia 31 lipca 2000 roku stwierdził nabycie z dniem 1 stycznia 1999 roku przez Powiat (...) mienia Skarbu Państwa, w tym przedmiotowej nieruchomości, na mocy przepisów wprowadzających ustawy reformujące administrację publiczną.

Decyzją z dnia 17 września 2007 roku Minister Gospodarki stwierdził nieważność w/w decyzji z dnia 10 października 1951r. (znak: (...)) oraz orzeczenia z dnia 25 kwietnia 1963 roku (znak: (...)). Na skutek wniosku o wznowienie postępowania administracyjnego Wojewoda L. natomiast decyzją z dnia 16 marca 2009 roku stwierdził, że decyzja z dnia 31 lipca 2000 roku została wydana z naruszeniem prawa. Obecnie sporna nieruchomość stanowi własność Powiatu B. i od 1 czerwca 2001 roku jest obciążona prawem nieodpłatnego użytkowania na czas nieoznaczony na rzecz (...) Publicznego Zespołu (...) w B..

Stosownie do stanowiska powoda wskutek decyzji wydanej przez Wojewodę L. w dniu 31 lipca 2000 r. (znak: (...)) powód oraz jego spadkodawca zostali pozbawieni własności przedmiotowej nieruchomości gruntowej. Nie dostali w zamian za to żadnego wynagrodzenia czy odszkodowania. W chwili obecnej, kiedy nieruchomość ta jest formalnie własnością Powiatu B., a ponadto została oddana w nieodpłatne i bezterminowe użytkowanie (...) Publicznemu Zespołowi (...) w B., próby odzyskania nieruchomości byłyby niecelowe. Z tego względu powód zdecydował się na dochodzenie odszkodowania na podstawie art. 417 k.c. oraz 417 § 2 k.c. (uzasadnienie pozwu, k. 3-6)

W odpowiedzi na pozew z dnia 23 sierpnia 2010 roku Skarb Państwa reprezentowany przez Wojewodę L., zastąpiony przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa, wniósł o oddalenie powództwa. Wskazał, że przeczy wszystkim twierdzeniom strony przeciwnej, oraz wniósł o zasądzenie od powoda kosztów procesu według norm prawem przepisanych.

W uzasadnieniu pozwany podniósł, że ojciec powoda nabył na współwłasność nieruchomość o powierzchni 2473 m^{((2))}, natomiast S. W. (1) domaga się odszkodowania za 2886 m^{((2))}, nie wskazując, z czego wynika ta różnica w powierzchni. Nadto powód, jako następca prawny W. W. (1) może rościć sobie prawo jedynie do 1/5 części z powierzchni 2473 m^{((2))}. Domagając się kwoty odszkodowania w wysokości 77.000 zł w żaden sposób nie wskazał, ani nie umotywił wysokości żadanego odszkodowania. W związku z powyższym pozwany zakwestionował żądanie pozwu zarówno co do zasady, jak i co do wysokości. Pozwany wskazał ponadto, że nie sposób zgodzić się ze stanowiskiem, że wskutek decyzji Wojewody L. z dnia 31 lipca 2000 r., znak (...), doszło do pozbawienia własności powoda lub jego poprzedników prawnych. Powyższa decyzja nie ma charakteru konstytutywnego, stwierdza zaś tylko stan prawny ukształtowany z mocy prawa. Powód nie może zatem z tzw. decyzji powiatyzacyjnej wywodzić skutków prawnych w sferze swoich praw i obowiązków, ponieważ decyzja potwierdza jedynie istniejący stan faktyczny, na co wskazuje sama sentencja decyzji stwierdzająca iż „stwierdza nabycie z mocy prawa”. Zatem decyzja ta, jako deklaratoryjna, nie mogła wyrządzić szkody. (odpowiedź na pozew k. k. 71-73)

W toku rozprawy w dniu 15 października 2010 roku powód zmodyfikował i rozszerzył powództwo w ten sposób, że wskazał, iż domagał się zasądzenia od pozwanego kwoty 78.200 zł, z czego kwota 50.500 zł stanowi odszkodowanie za równowartość udziału w nieruchomości, który mu przypada i wynosi 1/10 części, natomiast kwota 27.700 zł stanowi należność z tytułu odszkodowania za utracone pożytki za okres 10 lat, które odpowiadają wartości czynszu dzierżawnego, jaki powód mógłby czerpać, gdyby nieruchomość pozostawała w jego władaniu. Wskazał, że powierzchnia nieruchomości została zmieniona na skutek decyzji nacjonalizacyjnych i obecnie wynosi 2886 m². Powód stwierdził ponadto, że przyjął, iż wartość nieruchomości wynosi 175 zł za metr kwadratowy. (protokół rozprawy, k. 80-81, zarządzenie, k. 105)

Wyrokiem z dnia 15 października 2010 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt I C 532/10, Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił powództwo S. W. (1), nie obciążył powoda kosztami postępowania oraz przejął na rachunek Skarbu Państwa nieuiszczone koszty sądowe. (wyrok, k. 83)

W uzasadnieniu wyroku, Sąd Okręgowy wskazał, iż powód może skutecznie domagać się odszkodowania tylko odnośnie nieruchomości, której współwłaścicielem był poprzednik prawny S. W. (1). Powód nie udowodnił jednak, jakiej części obecnie istniejącej działki nr (...) (zgodnie z żądaniem pozwu) współwłaścicielem był W. W. (1). Dla wykazania tej okoliczności konieczne było złożenie mapy nieruchomości nabytej w 1928 roku oraz obecnie istniejącej działki nr (...) lub złożenie wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu geodezji, celem ustalenia granic nieruchomości. Strona powodowa nie przedstawiła jednak żadnych dowodów w tym przedmiocie. Ponadto S. W. (1) nie udowodnił wysokości roszczenia. Rozstrzygnięcie w tym zakresie wymagało wiadomości specjalnych – przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego, który to dowód nie został w sprawie zgłoszony. W sprawie bowiem do wykazania wysokości szkody koniecznym jest udowodnienie aktualnej wartości nieruchomości oraz wysokości pożytków możliwych do uzyskania przez powoda w okresie od 31 lipca 2000 roku do dnia 15 października 2010 roku. (uzasadnienie wyroku, k. 91-102)

Po rozpoznaniu apelacji powoda od powyższego wyroku, Sąd Apelacyjny w Lublinie wyrokiem z dnia 6 kwietnia 2011 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt I ACa 75/11, oddalił apelację oraz nie obciążył powoda kosztami postępowania apelacyjnego. (wyrok, k. 176)

Sąd Apelacyjny wskazał, iż wbrew stanowisku powoda nie został on w toku procesu pozbawiony możliwości złożenia wniosków dowodowych. Z protokołu rozprawy wynika bowiem, że Przewodniczący uprzedził strony o zamiarze zamknięcia rozprawy. Pełnomocnik powoda, będący adwokatem, nie zgłosił jednak wniosków dowodowych, jak również nie wnosił o określenie terminu do ich zgłoszenia. Powód, reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, mógł również zgłosić wnioski dowodowe w pozwie albo piśmie procesowym, tym bardziej, że między złożeniem pozwu a rozprawą upłynęły trzy miesiące. W takiej sytuacji Sąd Okręgowy nie miał obowiązku przeprowadzania dowodów z urzędu i zastępowania w tym zakresie strony. (uzasadnienie, k. 180-184)

Na skutek skargi kasacyjnej powoda wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2012 rok w sprawie IV CSK 330/11, Sąd uchylił zaskarżony wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 6 kwietnia 2011 r., sygn. akt I ACa 75/11, oraz wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 15 października 2010 r., sygn. akt I C 532/10, i sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu w Lublinie do ponownego rozpoznania wraz z rozstrzygnięciem o kosztach postępowania kasacyjnego. (wyrok, k. 221)

Sąd Najwyższy wskazał, że w sprawie wystąpiły wyjątkowe okoliczności uzasadniające odstąpienie od ścisłego respektowania zasady kontradiktoryjności, także w razie korzystania przez stronę z pomocy profesjonalnego pełnomocnika, który nie złożył stosownego wniosku dowodowego. Jedynie przeprowadzenie przez sąd z urzędu dowodu z opinii biegłego geodety mogło zapobiec pozbawieniu powoda ochrony prawnej. (uzasadnienie, k. 221v-224)

W złożonym w toku rozprawy w dniu 23 września 2014 roku pismem procesowym z dnia 22 września 2014 roku powód zmodyfikował powództwo wnosząc o zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz S. W. (1) odszkodowania za szkodę powstałą na skutek wydania z naruszeniem prawa decyzji Wojewody L. z dnia 31 lipca 2000 r., znak (...), w łącznej wysokości 75.903,00 zł, oraz rozszerzył powództwo o zasądzenie odsetek ustawowych od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Ponadto cofnął pozew ponad kwotę wskazaną w piśmie, zrzekając się w tym zakresie roszczenia. (protokół rozprawy, 00:01:33, k. 409, pismo z dnia 22 września 2014 roku, k.406-407)

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Aktem notarialnym z dnia 8 października 1928 roku repertorium nr (...) W. W. (1), K. I., M. M., M. W. (1) oraz J. T. (2) nabyli na współwłasność, w udziałach wynoszących po 1/5 części, nieruchomość położoną w B. przy ul. (...) oznaczoną nr hipotecznym (...) o powierzchni 2473 m² (odpis aktu notarialnego k 13-15).

W. W. (1) zmarł w dniu 2 stycznia 1978 roku. Postanowieniem z dnia 14 stycznia 1978 roku w sprawie o sygn. akt I Ns 457/78 Sad Rejonowy w Biłgoraju stwierdził, że spadek po nim na podstawie testamentu nabyła w całości żona M. W. (2) (postanowienie k. 11). M. W. (2) zmarła w dniu 9 lutego 1995 roku. Postanowieniem z dnia 29 listopada 1996

roku Sąd Rejonowy w Biłgoraju stwierdził, że spadek po niej na podstawie ustawy nabył powód E. W. i S. W. (1) po 1/2 części każdy z nich (postanowienie k 12).

Na nabytej w dniu 8 października 1928 roku nieruchomości prowadzono przedsiębiorstwo (...) i (...)."

Zarządzeniem Ministra Przemysłu Drobного i Handlu z dnia 10 października 1951 roku, znak: (...), na podstawie dekretu Naczelnika Państwa z dnia 16 grudnia 1918 roku (Dz. U. Nr 21, poz. 67 z późn. zm) ustanowiono przymusowy zarząd państwowy nad przedmiotowym przedsiębiorstwem.

Orzeczeniem z dnia 25 kwietnia 1963 roku, znak: (...), Przewodniczący Komitetu Drobnej Wytwórczości stwierdził przejście na własność Państwa przedsiębiorstwa (...) i (...)" w B. na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 25 lutego 1958 roku o uregulowaniu stanu prawnego mienia pozostającego pod przymusowym zarządem państwowym (Dz. U. Nr 11, poz. 37 z późn. zm.). Stosownie do orzeczenia z dniem wejścia w życie powołanej ustawy z mocy prawa mienie przedsiębiorstwa przeszło na własność Państwa. W szczególności, jako składnik majątkowy przedsiębiorstwa przeszła na własność Państwa nieruchomość położona w B., przy ul (...) wraz ze znajdującymi się na niej budynkami, zapisana w księdze wieczystej pod nr (...) w Sądzie Powiatowym B. o pow. 2478 m⁽⁽²⁾⁾.

Wpisem z dnia 26.08.1968r. stanowiącą m.in. własność poprzedników prawnych powoda działkę o nr (...), o pow. 0,2478 ha (wcześniejsza numeracja działki – 325) połączono z działką nr (...) o pow. 0,0778ha (razem 0,3256 ha). Następnie wpisem z dnia 05.06.1996r. sprostowano numerację działek i ich powierzchnię nazywając działki (...) o łącznej pow. 0,3256 ha, jako działka nr (...) ark. 49 o pow. 0,2886 ha. (opinia biegłego geodety J. P., k. 278-280, ustna opinia uzupełniająca, 00:01:35, k. 307)

W dniu 7 czerwca 1993 roku spadkobiercy M. A. W., B. M. i A. W. (1) wystąpili do Ministra Przemysłu i Handlu z wnioskiem o stwierdzenie nieważności:

zarządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 10 października 1951 roku w sprawie ustanowienia przymusowego zarządu państwowego na przedsiębiorstwem (...) i s-ka w B. przy ul. (...),

orzeczenia Przewodniczącego Komitetu Drobnej Wytwórczości z dnia 25 kwietnia 1963 roku w sprawie przejścia na własność Państwa powyższego przedsiębiorstwa (uzasadnienie decyzji z dnia 29 stycznia 2007 roku k. 17-33).

Decyzją z dnia 29 stycznia 2007 roku, znak (...), Minister Gospodarki stwierdził nieważność wskazanego zarządzenie z dnia 10 października 1951 roku oraz orzeczenia z dnia 25 kwietnia 1963 roku. W uzasadnieniu stwierdzono, iż ratio legis przepisów powoływanego dekretu Naczelnika Państwa z dnia 16 grudnia 1918 r., polegało nie na upaństwowianiu przedsiębiorstw, lecz jedynie na podtrzymywaniu działalności gospodarczej w przypadku, gdy ich właściciele nie mogli lub nie chcieli prowadzić działalności, a której podtrzymywanie lub wznowienie było konieczne ze względu na interes Państwa. Przedmiotowy warsztat nie mógł zaś być uznany za przedsiębiorstwo o podstawowym, czy też strategicznym znaczeniu dla gospodarki narodowej, którego utrzymanie w ruchu miałyby bezpośredni związek z tak rozumianym interesem Państwa. Nie została zatem spełniona przewidziana w przepisach dekretu Naczelnika Państwa z dnia 16 grudnia 1918 przesłanka, która uzasadniała ustanowienie przymusowego zarządu państwowego. Odnosząc się do orzeczenia z dnia 25 kwietnia 1963 roku podniesiono, iż miało ono charakter deklaratoryjny. Skoro stwierdzono, że zarządzenie Ministra Przemysłu Drobного i Rzemiosła z dnia 10 października 1951 r. zostało podjęte z rażącym naruszeniem prawa, to skutki tej oceny rozciągają się również na orzeczenie o przejściu na własność Państwa omawianego przedsiębiorstwa, ponieważ było ono wydane na podstawie dotkniętego wadą w/w zarządzenia. (decyzja k. 17-33)

Decyzją z dnia 17 września 2007 roku, znak (...), Minister Gospodarki na skutek wniosku Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej o ponowne rozpoznanie sprawy, utrzymał w mocy decyzję z dnia 29 stycznia 2007 roku. (decyzja k. 34-58)

Decyzją z dnia 31 lipca 2000 roku, znak (...), Wojewoda L. stwierdził nabycie z mocy prawa przez Powiat B. z dniem 1 stycznia 1999 roku mienia Skarbu Państwa będącego we władaniu Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w B., w skład którego wchodzi nieruchomość położona w B. przy ul. (...) stanowiąca działkę nr (...) o powierzchni 2886 m⁽⁽²⁾⁾, dla której Sąd Rejonowy w Biłgoraju prowadzi księgę wieczystą nr (...), na podstawie art. 60 w związku z art. 47 ust. 3 ustawy z dnia 13 października 1998 roku – Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną Dz. U. Nr 133, poz. 872 ze zmianami . (decyzja k 16)

We wniosku z dnia 18 października 2007 roku A. W. (2) i B. M. wystąpiły o wznowienie postępowania administracyjnego oraz uchylenia decyzji Wojewody L. z dnia 31 lipca 2000 roku w części dotyczącej nabycia przez Powiat (...) prawa własności nieruchomości stanowiącej działkę nr (...) o powierzchni 2886 m².

Orzeczeniem z dnia 16 marca 2009 roku, znak (...), Wojewoda L. stwierdził wydanie z naruszeniem prawa decyzji z dnia 31 lipca 2000 roku znak: (...)w sprawie nabycia z mocy prawa przez Powiat (...) z dniem 1 stycznia 1999 r. mienia Skarbu Państwa będącego we władaniu Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w B., prawa własności nieruchomości gruntowej zabudowanej budynkiem i budowlami, położonej na terenie miasta B. przy ul. (...), stanowiącej według danych ewidencyjnych gruntów działkę nr (...) o powierzchni 2886 m⁽⁽²⁾⁾. Podniesiono, że z uwagi na upływ terminu wskazanego w art. 146 § 1 k.p.a., nie jest możliwe uchylenie zaskarżonej decyzji. Upływ czasu ogranicza bowiem możliwość organu rozstrzygnięcia we wznowionym postępowaniu sprawy co do jej istoty. W tej sytuacji organ stwierdził wydanie kwestionowanej decyzji z naruszeniem prawa na podstawie art. 151 § 2 k.p.c. (decyzja, k. 59-60)

Decyzja z dnia 31 lipca 2000 roku stwierdzająca nabycie własności z mocy prawa dotyczyła nieruchomości, stanowiącej według danych ewidencyjnych gruntów działkę nr (...) o pow. 2886 m⁽⁽²⁾⁾ (decyzja, k. 16). W jej skład wchodziła część działki stanowiąca wcześniej m.in. współwłasność poprzedników prawnych powoda działka (część działki nr (...), o pow. 0,2478 ha) – o powierzchni 0,2196 ha. Powierzchnia działki „Warsztaty S.-Mechaniczne T. i (...)” znajdująca się w obecnej działce nr (...)wynosi 0,2196 ha. Brakująca powierzchnia pomiędzy pierwotną 0, (...) obecną 0. (...) wynika z zajęcia części nieruchomości pod drogę - ulicę (...). (opinia biegłego geodety J. P., k. 278-280, ustna opinia uzupełniająca, 00:01:35, k. 307)

Uchwałą z dnia 1 czerwca 2001 roku nr (...) Zarząd Powiatu (...) obciążył działkę nr (...) o powierzchni 2886 m² położoną w B. przy ul. (...), uregulowaną w księze wieczystej nr (...), prawem nieodpłatnego użytkowania na czas nieoznaczony na rzecz Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w B. (uzasadnienie decyzji z dnia 29 stycznia 2007 roku k 17-33)

Umową sprzedaży z dnia 19 marca 2012 r. Nr rep A (...) wskazaną nieruchomość obejmującą działkę nr (...) o pow. 2886 m² nabyli L. B., R. W., S. W. (2) oraz A. S. w udziałach po 1/4 części.

Aktualna wartość byłej działki gruntu nr (...) o powierzchni 0,2478 ha to 513.340,00 zł. Wartość pożytków, z tytułu dzierżawy, które właściciel mógłby uzyskać z nieruchomości w okresie od 31 lipca 2000 roku do dnia wniesienia pozwu 19 lipca 2010 roku wynosi 245.690,00 zł. Wartość metra kw. działki oraz dzierżawy jest taka sama, niezależnie od tego czy dotyczy działki zajętej pod drogę, czy innej fizycznej części (opinia biegłego z zakresu (...), k. 312-338, opinia uzupełniająca, k. 370-375, ustna opinia uzupełniająca, 00:01:05, 391)

Ustalony w sprawie stan faktyczny był bezsporny.

Odnośnie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, należy wskazać, iż żadna ze stron nie zgłaszała zastrzeżeń, co do ich prawdziwości. Sąd z urzędu nie dostrzegł również jakichkolwiek podstaw do zakwestionowania ich mocy dowodowej. Sąd podzielił również wnioski płynące z opinii biegłych sądowych: z zakresu geodezji J. P. - k. 278-280, ustna opinia uzupełniająca, 00:01:35, k. 307 oraz (...) - k. 312-338, opinia uzupełniająca, k. 370-375, ustna opinia uzupełniająca, 00:01:05, k. 391.

Odnosząc się natomiast do oświadczenia pozwanego zawartego w odpowiedzi na pozew, zgodnie z którym przeczy wszelkim okolicznościom i twierdzeniom stron powodowych, o ile ich wyraźnie nie przyzna podnieść należy, że tak sformułowane zaprzeczenie nie może być uznane za skuteczne. Fakty i dowody związane z konkretnymi okolicznościami, z którymi się pozwany nie zgadza powinien wskazać, jeśli ma to służyć obronie jego racji, powinien tym samym ustosunkować do twierdzeń strony powodowej, nie może przy tym skutecznie powołać się na generalne zaprzeczenie wszystkim twierdzeniom strony przeciwnej. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 lipca 2009 r., III CSK 341/08, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 2006 r. IV CSK 299/06)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności wskazać należy, że nie ulega wątpliwości, iż doszło do stwierdzenia wydania z naruszeniem prawa decyzji z dnia 31 lipca 2000 roku znak: (...)w sprawie nabycia z mocy prawa przez Powiat (...) z dniem 1 stycznia 1999 r. mienia Skarbu Państwa będącego we władaniu Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w B., prawa własności nieruchomości gruntowej zabudowanej budynkiem i budowłami, położonej na terenie miasta B. przy ul. (...), stanowiącej według danych ewidencyjnych gruntów działkę nr (...) o powierzchni 2886 m⁽⁽²⁾⁾.

Do roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej ostateczną decyzją administracyjną wydaną przed dniem 1 września 2004 r., której nieważność lub wydanie z naruszeniem art. 156 § 1 k.p.a. stwierdzono po tym dniu, ma zastosowanie art. 160 § 1, 2, 3 i 6 k.p.a. (uchwała pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 31 marca 2011 r., III CZP 112/10) Administracyjny tryb dochodzenia roszczeń odszkodowawczych (art. 160 k.p.a.) stosuje się jedynie w tych sprawach, w których decyzja nieważnościowa (art. 156 § 1 k.p.a.) stała się ostateczna przed dniem 1 września 2004 r., natomiast wydanie w tym trybie decyzji po tej dacie skutkuje dopuszczalnością drogi sądowej. Nie należy zatem w tym przypadku stosować art. 160 § 4 i 5 k.p.a. (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2008 r. III CZP 101/08 OSNC 2009/4/57, wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 21 października 2005 r. IV SA/Wa 1356/05)

Za szkodę będącą następstwem wadliwej decyzji administracyjnej, której niezgodność z prawem została stwierdzona decyzją nadzorczą, Skarb Państwa odpowiada zatem na podstawie art. 160 k.p.a. w związku z art. 417 k.c. (wobec art. 5 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. Nr 162, poz. 1692).

Jakkolwiek wskazane stanowisko przesądza o niestosowaniu w niniejszej sprawie art. 417¹ podnieść należy, że zarówno na gruncie art. 160 k.p.a., i poprzez odesłanie z tego przepisu do art. 417 k.c., jak i na gruncie art. 417¹ § 2 k.c., warunkiem dochodzenia roszczeń odszkodowawczych jest wydanie ostatecznej decyzji administracyjnej nieważnej lub niezgodnej z prawem, wydanie ostatecznej decyzji nadzorczej stwierdzającej taką niezgodność z prawem lub nieważność, wystąpienie szkody w wyniku wydania wadliwej decyzji oraz wykazanie adekwatnego związku przyczynowego między tą decyzją a doznaną szkodą.

Stosownie do art. 60 ust. 1 i ust.3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. - Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz.u.Nr 133, poz.872 z późn. zm.) mienie Skarbu Państwa będące we władaniu instytucji i państwowych jednostek organizacyjnych przejmowanych z dniem 1 stycznia 1999 r. przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie przepisów ustawy kompetencyjnej oraz przepisów niniejszej ustawy z tym dniem staje się z mocy prawa mieniem właściwych jednostek samorządu terytorialnego, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. Nabycie mienia, stwierdza wojewoda w drodze decyzji.

W sprawie nie ulega zatem wątpliwości fakt wydania z naruszeniem prawa decyzji Wojewody L. z dnia 31 lipca 2000 r. znak: (...)w sprawie nabycia z mocy prawa przez Powiat (...) z dniem 1 stycznia 1999 roku mienia Skarbu Państwa – nieruchomości położonej w B. przy ul. (...), stanowiącej działkę nr (...) o powierzchni 2886 m⁽⁽²⁾⁾, niezbędne jest zatem ustalenie zaistnienia pozostałych przesłanek roszczenia.

W ocenie Sądu decyzji deklaratoryjna, która potwierdza wyłącznie stan prawny wynikający z ustawy lub z wcześniej wydane go aktu konstytucyjnego może stanowić źródło szkody w rozumieniu w/w przepisów. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2013 r. V CSK 67/13, OSNC 2014/9/94)

Istotne jest, że umową sprzedaży z dnia 19 marca 2012 r. Nr rep A (...) wskazaną nieruchomości nabyli L. B., R. W., S. W. (2) oraz A. S. w udziałach po 1/4 części. Zgodnie z zasadą rękojmi wiary publicznej ksiąg wieczystych, zawartej w art. 5 ustawy o księgach wieczystych i hipotece nabywca, działający w zaufaniu do wpisów w księdze wieczystej nabywa skutecznie prawo, nawet jeśli zbywca nie był uprawnionym. Nie ulega zaś wątpliwości, że wskazana decyzja Wojewody L. stanowiła podstawę wpisu prawa własności na rzecz Powiatu B., co w konsekwencji doprowadziło do utraty własności w wyniku sprzedaży nieruchomości. Stwierdzić przy tym należy, że pomiędzy decyzją a szkodą istnieje adekwatny związek przyczynowy, ponieważ szkoda wywołana jest wadliwą decyzją.

Odnosząc się do wysokości szkody podnieść należy, że powód dochodził odszkodowania w łącznej wysokości 75.903,00 zł, wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Ponadto cofnął pozew ponad kwotę wskazaną w piśmie ze zrzeczeniem się roszczenia. Wartość nieruchomości została oceniona przez biegłego na kwotę 513.340,00 zł, natomiast wartość pożytków na kwotę 245.690,00 zł. Pierwotnie współwłaścicielami przedmiotowej nieruchomości byli: J. T. (1), W. W. (1) (ojciec S. W. (1)), M. W. (1), K. I. oraz M. M. w udziałach równych, tj. po 1/5 każdy z nich. Spadkobiercą W. W. (1) była M. W. (2), a spadkobiercami M. W. (2) są S. W. (1) (powód) oraz E. W.. S. W. (1) zasadnie domagania się zatem 1/10 wartości nieruchomości oraz 1/10 wartości utraconych pożytków.

Wskazać jednak należy, że przedmiotowa decyzja z dnia 31 lipca 2000 roku, znak (...), dotyczyła nieruchomości stanowiącej działkę nr (...) o powierzchni 2886 m⁽⁽²⁾⁾, a więc nie obejmowała tym samym części nieruchomości objętej decyzjami z dnia 10 października 1951r., oraz z dnia 25 kwietnia 1963r., która została przekazana na ul. (...). Powód nie wskazał w tym zakresie na okoliczności faktyczne uzasadniające żądanie w zakresie wskazanej części nieruchomości. Przede wszystkim nie udowodnił, iż utracił własność tej nieruchomości. Dlatego też należało uwzględnić powództwo w zakresie obejmującym odszkodowanie wyłącznie za część nieruchomości objętej decyzją z dnia 31 lipca 2000 roku tj. 0,2196 ha. (k.278)

Stosownie do art. 73 Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną nieruchomości pozostające w dniu 31 grudnia 1998 r. we władaniu Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego, nie stanowiące ich własności, a zajęte pod drogi publiczne, z dniem 1 stycznia 1999 r. stają się z mocy prawa własnością Skarbu Państwa lub właściwych jednostek samorządu terytorialnego za odszkodowaniem. Odszkodowanie, o którym mowa w ust. 1, wypłaca:

- 1) gmina - w odniesieniu do dróg będących w dniu 31 grudnia 1998 r. drogami gminnymi,
- 2) Skarb Państwa - w odniesieniu do pozostałych dróg.

W tym miejscu na wskazać należy na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2005 r. III CK 311/04 stosownie do którego strona, która w procesie sądowym dotyczącym nieruchomości zajętej pod drogę publiczną lub odszkodowania żadanego za jej zajęcie, wywodzi skutki prawne z twierdzenia, iż nieruchomość przeszła na własność Skarbu Państwa na podstawie art. 73 ust. 1 ustawy z 1998 r. - Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną, musi ten fakt wykazać przez przedstawienie ostatecznej decyzji wojewody, wskazanej w art. 73 ust. 3 tej ustawy, która może być wydana na wniosek każdego zainteresowanego, a więc zarówno właściciela nieruchomości jak i organu państwowego lub samorządowego reprezentującego Skarb Państwa lub jednostkę samorządu terytorialnego, na których przeszła własność nieruchomości. Dopóki decyzja taka nie została wydana i złożona w sprawie, nie ma podstaw do przyjęcia, iż nieruchomość stała się własnością Skarbu Państwa w trybie omawianych przepisów, co sprawia, że nie może znaleźć także zastosowania przepis art. 73 ust. 4 ustawy dotyczący odszkodowania a zatem bezprzedmiotowe są rozważanie co do charakteru tego odszkodowania i tego czy wyłącza ono możliwość dochodzenia na podstawie

innych przepisów wynagrodzenia szkody za pozbawienie właściciela możliwości korzystania z nieruchomości przed jej przejściem na własność Skarbu Państwa.

Powód nie wykazał przejścia własności na podstawie art. 73 wskazanej ustawy.

Zgodnie zaś z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2001 r. II CKN 601/00 właściciele nieruchomości zajętych pod drogi publiczne, które na podstawie art. 73 ustawy z dnia 13 października 1998 r. - Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz. U. Nr 133, poz. 872 ze zm.) stały się z dniem 1 stycznia 1999 r. własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego, mogą dochodzić jedynie odszkodowania przewidzianego w tym przepisie, zachowując wskazany w nim tryb.

Uwzględniając niekwestionowaną ostatecznie przez strony opinię biegłego z zakresu wyceny nieruchomości stwierdzić należy, że wartość wskazanej części nieruchomości o pow. 0,2196 ha wynosi 454.923,36 (2196 m² x 207,16 zł), zaś pożytków:

- za okres od 31 lipca 2000 roku do 31 grudnia 2002 roku przy uwzględnieniu stawki 0,76 zł/ m² (miesięczny czynsz 0,76 zł/ m² x 2196 = 1668,96 zł):

31. 07.-31.12. 2000 r. – 8.344,80 zł,

01. 01.-31.12. 2001 r. – 20.027,52 zł,

01.01.-31.12.2002 r. – 20.027,52 zł,

- za okres od 1 stycznia 2003 roku do 31 grudnia 2004 roku przy uwzględnieniu stawki 0,80 zł/ m² (miesięczny czynsz 0,80 zł/ m² x 2.196 = 1.756,80 zł):

01.01.-31.12. 2003 r. – 21.081,60 zł,

01.01.-31.12. 2004 r. – 21.081,60 zł,

- za okres od 1 stycznia 2005 roku do 31 grudnia 2005 przy uwzględnieniu stawki 0,82 zł/ m² (miesięczny czynsz 0,82 zł (...) = 1.800,72 zł):

01.01.-31.12. 2005 r. – 21.608,64 zł,

- za okres od 1 stycznia 2006 roku do 31 grudnia 2008 przy uwzględnieniu stawki 0,87 zł/ m² (miesięczny czynsz 0,87 zł (...) = 1.910,52 zł):

01.01.-31.12.2006 r. – 22.926,24 zł,

01.01.-31 12. 2007 r. – 22.926,24 zł,

01.01.-31 12.2008r. – 22.926,24 zł,

- za okres od 1 stycznia 2009 roku do 19 lipca 2010 przy uwzględnieniu stawki 0,90 zł/ m² (miesięczny czynsz 0,90 zł (...) = 1.976,40 zł):

01.01.-31.12. 2009 r. – 23.716,8 zł,

01.01.-19.07. 2010 r. – 13.069,74 zł,

- łącznie 217.736,94 zł.

Mając zatem na uwadze udział we wskazanej nieruchomości jaki przypadął by powodowi przysługuje mu odszkodowanie w wysokości odpowiednio 45.492,33 zł oraz 21.773,69 zł, co stanowi łącznie, kwotę 67.266,02 złotych.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 455 k.c. w związku z art. 481 k.c. mając na względzie, że roszczenie powoda związane ze szkodą stało się wymagalne z chwilą doręczenia pozwanemu odpisu pozwu tj. 3 sierpnia 2010 roku. (zwrotne poświadczenie odbioru, k. 77)

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu uzasadnia przepis art. 100 k.p.c. Powód uległ w sprawie tylko w nieznacznej części swego żądania, dlatego pozwany zobowiązany jest uiścić na rzecz powoda kwotę 14.234 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, obejmującego zwrot kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 3.600 zł wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 34 zł, na podstawie § 6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.2013.0.461), kwoty 2700 zł - § 13 rozporządzenia ust 1 pkt 2 oraz – 1800 zł - § 13 ust 2 pkt 2 oraz zaliczki na poczet biegłego 1000 zł (k. 261) oraz 1500 zł (k. 310).

Biorąc powyższe pod uwagę i w oparciu o powołane przepisy prawa, Sąd orzekł jak w wyroku.